

Siedlce 11.12.2025 r.

Żaloba i strata w życiu dziecka – jak wspierać dziecko po śmierci bliskiej osoby

wykaz literatury ze zbiorów Biblioteki Pedagogicznej w Siedlcach 2005-2025

Książki

1. Antoszevska Beata, Binnebesela Józef (red.), *Porozmawiajmy o śmierci ...* Olsztyn 2014.
2. Baum Heike, *Czy babcia jest w niebie? : o przeżywaniu rozstań i smutku.* Kielce 2006.
3. Cohen Judith A. [i in.] *Terapia traumy i traumatycznej żaloby u dzieci i młodzieży.* Kraków 2011.
4. Fopka-Kowalczyk Małgorzata, *Jak rozmawiać z dziećmi o chorobie cierpieniu i śmierci : opowiadania i bajki.* Warszawa 2017.
5. Geisler Dagmar, *Czy ten smutek kiedyś minie? : jak poradzić sobie z żalem.* Kielce 2021.
6. Goldman Linda, *Jak rozmawiać z dziećmi kiedy ktoś umiera : odpowiedzi na pytania dzieci o śmierć w rodzinie, w gronie przyjaciół, w szkole.* Łódź 2012.
7. Herbert Martin, *Żaloba w rodzinie.* Gdańsk 2005.
8. Zubrzycka Elżbieta, *Trudne pytania dla dorosłych : jak rozmawiać z dzieckiem o stracie, tęsknocie i lękach : pogodnie i optymistycznie.* Gdańsk 2018.

Rozdziały z książek

1. Binnebesel Józef, *Rozmowa z dzieckiem o śmierci. Kontekst pedagogiczno-terapeutyczny* [w:] *Porozmawiajmy o śmierci ...*, pod red. Beaty Antoszewskiej i Józefa Binnebesela. Olsztyn 2014, s. 104-120.
2. Dodziuk Anna, *O śmierci - z dziećmi tak jak z dorosłymi* [w:] *Jak rozmawiać z uczniami o końcu życia i wolontariacie hospicyjnym*, pod red. Józefa Binnebesela, Anny Janowicz, Piotra Krakowiaka. Gdańsk 2009, s. 167-180.
3. Gasik Justyna Maria, *Choroba przewlekła, śmierć i żałoba w rodzinie w perspektywie dziecka i innych członków rodziny* [w:] *Rodzina w sytuacji trudnej : zdążyć z pomocą. Cz. 1*, pod red. naukową Beaty Szurowskiej. Warszawa 2019, s. 155-169.
4. Kubera Karolina, *Jak rozmawiać z dziećmi o śmierci. Rola bajki w rozumieniu trudnych momentów życia i budowaniu zasobów radzenia sobie z nimi* [w:] *Porozmawiajmy o śmierci ...*, pod red. Beaty Antoszewskiej i Józefa Binnebesela. Olsztyn 2014, s. 121-128.
5. Paczkowska Agnieszka, Krakowiak Piotr, *Śmierć w świecie dziecka - komunikacja z dzieckiem w żałobie* [w:] *Dziecko przewlekle chore - problemy medyczne, psychologiczne i pedagogiczne : heurystyczny wymiar ludzkiej egzystencji*, pod red. nauk. Beaty Antoszewskiej. Toruń 2011, s. 164-173.
6. Paczkowska Agnieszka, *Wybrane reakcje dziecka na śmierć bliskiej osoby* [w:] *Porozmawiajmy o śmierci ...*, pod red. Beaty Antoszewskiej i Józefa Binnebesela. Olsztyn 2014, s. 133-144.
7. Ruman Natalia M., *Śmierć i żałoba w doświadczeniu małego dziecka : ważne rozmowy na trudne tematy w rodzinie* [w:] *Edukacja małego dziecka. T. 7, Przemiany rodziny i jej funkcji* pod red. Ewy Ogrodzkiej-Mazur, Urszuli Szuścik, Aleksandry Minczanowskiej. Cieszyn 2015 s. 115-126.
8. Stelcer Bogusław, Block Bogusław, *Miłość i bezpieczeństwo wolne od bólu –*

refleksje na temat śmierci i żałoby dzieci w szkole [w:] Jak rozmawiać z uczniami o końcu życia i wolontariacie hospicyjnym, pod red. Józefa Binnebesela, Anny Janowicz, Piotra Krakowiaka. Gdańsk 2009, s. 75-86.

9. Worden Willliam J., Poradnictwo i terapia w żałobie. Warszawa 2022, s. 321-370: *Żałoba a systemy rodzinne.*

Artykuły z czasopism

1. Bednarska Elżbieta, *Wczesnoszkolna edukacja tanatologiczna : możliwości i problemy.* Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze 2025, nr 3, s. 13-29.
2. Chalimoniuk Ewa, *Gdy dziecko traci kogoś bliskiego.* Psychologia w Szkole 2012, nr 1, s. 56-62.
3. Czudek-Ślęczka Sonia, *Śmierć. Poglądy czternastolatków wychowanych w tradycji luterańskiej i w tradycji rzymskokatolickiej.* Szkoła Specjalna 2006, nr 3, s. 194-209.
4. Deja Monika, *Przeżywanie śmierci i żałoby przez dzieci.* Wychowanie w Przedszkolu 2014, nr 10, s. 19-21.
5. Gindrich Piotr Alfred, *Dziecko w żałobie po śmierci rodzeństwa - przegląd wybranych aspektów teoretycznych i empirycznych.* Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze 2020, nr 10, s. 41-53.
6. Godlewska Aleksandra, *Babciu, gdzie teraz jesteś.* Życie Szkoły 2011, nr 10, s. 48-50.
7. Goetz Magdalena, *Klasa w żałobie.* Cz. 2. Głos Nauczycielski 2017, nr 3, s. 14.
8. Goetz Magdalena, *Klasa pogrążona w żałobie.* Głos Nauczycielski 2017, nr 2, s. 17.
9. Goetz Magdalena, *Wiem, że to bardzo bolesne.* Głos Nauczycielski 2016, nr 43, s. 8-9.
10. Hinc Magdalena, *Jak pomóc dziecku po doświadczeniu straty?* Wychowawca 2019, nr 7/8, s. 39-41.
11. Jankowska Anna, *Gdzie schody do nieba? : jak rozmawiać o śmierci z przedszkolakami.* Bliżej Przedszkola 2012, nr 11, s. 14-17.

12. Kałuba-Korczak Anna, *Każdy, kto się urodził, kiedyś umrze : wskazówki, jak rozmawiać z dziećmi o śmierci*. Wychowanie w Przedszkolu 2016, nr 8, s. 2-6.
13. Kałuba-Korczak Anna, *Uczeń w sytuacji kryzysowej*. Życie Szkoły 2021, nr 2/3, s. 46-53.
14. Langer-Fyda Maria, *Czy mojemu tatusiowi jest zimno? : rozmowy z dziećmi o śmierci*. Wychowawca 2019, nr 11, s. 14-16.
15. Łoskot Małgorzata, *Świat żałoby dzieci i młodzieży*. Głos Pedagogiczny 2017, nr 93 (listopad), s. 4-8.
16. Meslin Anna, *Szkolne tematy tabu - jak pomóc dzieciom w przejściu żałoby*. Życie Szkoły 2018, nr 4, s. 10-13.
17. Niesiobędzka Małgorzata, Mirucka Beata, *Niezauważona żałoba - samobójstwo w percepcji nauczycieli i uczniów szkoły podstawowej*. Kwartalnik Pedagogiczny 2006, nr 1, s. 115-127.
18. Paczkowska Agnieszka, *Dziecko i nastolatek w żałobie : rola nauczycieli i pedagogów*. Życie Szkoły 2021, nr 9, s. 42-43.
19. Paszel Diana, *O śmierci... trudne rozmowy*. Wychowawca 2011, nr 11, s. 22-23.
20. Pilch Monika, *Oswoić śmierć*. Remedium 2021, nr 11, s. 4-5.
21. Pruban Joanna, *Żałoba u dzieci i młodzieży*. Remedium 2021, nr 11, s. 2-3.
22. Prus Małgorzata, *"Było, minęło", "wszystko się jakoś ułoży" : co może pomóc dziecku w radzeniu sobie ze stratą, rozłąką, przemijaniem?* Wychowanie w Przedszkolu 2023, nr 9/10, s. 6-13.
23. Rogalska Justyna, *Dziecko wobec własnej śmierci i przemijania*. Życie Szkoły 2006, nr 9, s. 12-15.
24. Ruman Natalia Maria, *Pomoc dziecku przeżywającemu żałobę - refleksje o śmierci*. Życie Szkoły 2011, nr 10, s. 38-45.
25. Rusin Kinga, *Śmierć ucznia : jak rozmawiać z klasą*. Głos Pedagogiczny 2014, nr 64, s. 42-44.
26. Sielicka Edyta, *Bajki jako forma wsparcia dziecka w żałobie*. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze 2015, nr 8, s. 18-23.

27. Skubikowska-Gocławska Matylda, *Przeżywanie żałoby przez ucznia*. Głos Pedagogiczny 2019, nr 108, s. 7-9.
28. Słomińska Dominika, *Żaloba to tęsknota*. Remedium 2024, nr 11, s. 2-4.
29. Stępień-Rejszel Kamila Olga, *Smutek i poczucie straty u dzieci w wieku przedszkolnym*. Wychowanie w Przedszkolu 2019, nr 2, s. 4-9.
30. Stępnia Katarzyna, *Gdy odchodzi ktoś bliski... : zmiany i straty w dziecięcym świecie*. Wychowanie w Przedszkolu 2010, nr 10, s. 16-21.
31. Szymczyk Mateusz, *Jak rozmawiać o śmierci dziecka z uczniami*. Wychowawca 2019, nr 11, s. 10-11.
32. Włoch-Hyla Katarzyna, *Śmierć oczami dziecka*. Głos Pedagogiczny 2013, nr 53, s. 19-22.
33. Woda Agnieszka, *Oswoić lęk - rozmowy o śmierci*. Bliżej Przedszkola 2014, nr 10, s. 14-18.
34. Zdziubany Emila, *Nagromadzenie emocji czyli Co czujemy w obliczu straty*. Wychowanie na co Dzień 2012, nr 1/2, dod. "Wkładka Metodyczna" s. I-V.
35. Żak Piotr, *Klasa w żalobie*. Psychologia w Szkole 2012, nr 1, s. 63-65.

Oprac. Katarzyna Czarnocka-Pasztor